

Kẻ Thù Của Lan

Ai là kẻ thù của lan? Chính là loài người đó. Các bạn yêu chuộng hoa lan đừng vội giận dữ, xin hãy lắng tai nghe lời than trách của loài hoa vương giả.

Chúng em đang sống yên lành ở nơi hoang dã, nghe tiếng gió rì rào bên giòng suối chảy uốn khúc quanh co bên sườn đồi vắng. Chiều nghe chim hót trong thung lũng mù sương, sáng ra tắm ánh nắng ban mai lung linh lượn qua kẽ lá. Bạn của chúng em là những loài ong thần nhiên hút mật cây phấn hay là lũ bướm muôn màu vờn quanh hoa lá. Giang sơn của chúng em là những cảnh cây cô thụ cảnh lá xum xuê. Chúng em đua nhau bám lấy đám rêu mọc đầy chum rễ đong đưa hay nép mình trên cành vươn dài như thân măng sả. Cuộc đời bình thản trôi qua, chúng em an phận làm kẻ sống nhờ các bác đại thụ...

Nhưng loài người độc ác đã thẳng tay bóc chúng em ra khỏi môi trường sinh sống. Họ chẳng nương tay, thương hoa tiếc ngọc. Than ôi! rễ đứt, lá gãy, hoa tàn. Họ tống chúng em vào gùi, vào bao tải hay bó thành từng bó như rom như rạ. Sau đó chúng em bị chuyển tay từ người này sang người khác. Cuối cùng mang ra lề đường, góc chợ bán chúng em theo ký như hàng tôm hàng tép.

Lũ chúng em, thân gái 12 bến nước trong nhờ đục chịu. Kẻ còn nguyên lành, còn hoa thơm lá biếc may mắn được người nâng niu chiều chuộng rước về. Còn đám tật nguyên, sứt tai gãy gọng như thương phế binh đành phải chịu cảnh ngày nằm phơi mình ở lề đường, chiều tối lại chui vào sọt hay bao tải, quăng lên vạt xuống không chút xót thương.

Người bán là một cụ nọ dòng, thấy 2-3 ngày ế khách liền bán tống bán tháo kiếm chút tiền trở về thôn cũ. Chủ nhân mới của em là một cô giáo của một huyện lỵ hẻo lánh, không chồng, đã quá lứa xuân thì, vừa mập lại vừa lùn. Được giá hời, cô mua một lúc trên một chục cây đủ loại. Không một chút kiến thức về lan, nhưng thấy chúng bạn nói rằng nuôi lan không có gì là khó, chỉ cần trộn trấu với than và đất bùn. Cô lý luận rằng đất nào chẳng là đất và cần gì phải pha nước phân bò để tưới, cứ trộn thẳng vào với đất rồi trồng cho tiện việc.

Chẳng thềm phân biệt nếp tẻ loài lan nào sống ở trên cao, loài nào ở dưới đất. Cô nhét chúng em vào mấy chiếc chậu sành có một chiếc lỗ nhỏ tí xíu ở dưới đáy, hình như nhập cảng từ Trung quốc, rồi nhồi vào đó nào hỗn hợp kê trên. Chừng như chưa đủ cô trộn nước tiêu chung với nước và tưới chúng em từ đầu đến chân như tưới bón rau cải.

Vốn sống ở nơi hoang dã, thoáng đãng đã quen với gió núi mưa rừng, bọn chúng em ngộp thở gần muốn chết. Mùi uest khí xông lên nồng nặc làm cho em là một giống địa lan còn choáng váng ngất ngây. Tội nghiệp cho những chị sống trên cao độ như những tiêu thư cảnh vàng lá ngọc thuộc giới thượng lưu, danh gia vọng tộc quanh năm chỉ biết hưởng thụ gió núi mây ngàn, uống những giọt sương tinh khiết mà nay gặp cảnh đời ngang trái. Các chị quen với khí hậu ban ngày nắng ấm ban đêm mát lạnh mà nay phải sống trong không khí ngột ngạt, tù túng, ngày đêm nóng nực như cái lò than.

Chúng em mới đầu da vàng, mặt ửng vì khí hậu hoàn toàn khác biệt, nóng lạnh bất thường. Những vết thương trên thân dập, lá gãy chưa kịp lành đã bị nước tiêu tưới vào đau sót đến tận xương tủy. Vì trùng theo đó xâm nhập lan lây, đục khoét trong những thân thể vốn dĩ đã bạc nhược. Bộ rễ đã khô cần vì cả tháng nằm trơ ngoài nắng lại bị đất trộn phân bò hăm thêm sức nóng, thêm vào đó cái chậu bịt kín làm cho luôn luôn ướt sũng dần dần thối rữa.

Đã thế cô chủ lại càng gia sức tưới bón, bọn chúng em làm sao chịu nổi cảnh bị nội xung ngoại kích chết dần chết mòn, chỉ riêng có em ở trong tình trạng dở sống dở chết. Thân vàng khè, lá thối nát chỉ còn cái gốc, cô chủ bực mình rút em ra khỏi chậu và ném tọt vào bụi cây gần đó.

Mấy trận mưa đầu mùa đổ xuống, gột rửa dùm em tắm thân nhờ nước, trôi sạch cái lớp phân bò thối tha ra khỏi bộ rễ. Nằm trong bóng cây, thoáng mát, hơi ẩm từ lòng đất đưa lên, sức khỏe của em từ từ hồi phục. Vì bản năng sinh tồn, phải tranh thủ mà sống cho nên em mọc mầm non và nhú rễ. Thủy thổ không mấy thích hợp, nhưng em phải khắc phục để sống còn và dần dà thêm mầm lớn hơn, và bộ rễ cũng dài hơn bám sâu trong lòng đất. Mấy tháng sau em đã trở thành một khóm nhỏ và nhú mầm hoa...

Cô chủ chưa chịu thua, cô không muốn bị bạn bè chê cười. Cô tìm sách đọc, cô thay đổi chiến lược, không thềm mua cây trơ rễ mà tìm xem trong đám bạn bè có ai có cây đã trồng trong chậu muốn bán bớt đi. Sau lần trả giá hơi đắt, cô muốn nuôi một vài cây đã thuần hóa để học thêm kinh nghiệm. Cô nguyên rửa con bạn chết tiết đã xui dại cô mà lai còn cố tình dấu diếm kinh nghiệm. Cô bạn này chỉ nói đại cương và không bao giờ chỉ bảo chi tiết, cô ta không muốn ai hơn mình cả và nếu có bán cũng bán với giá như vàng.

Thunia alba

PHoTo by Tripetch P.

Khi nhìn thấy em đã nở hoa trong tàn cây rậm cô mới hay là bọn Hạc Đỉnh chúng em không chịu được ánh nắng mặt trời gay gắt. Thế là cô nhỏ đám cỏ chung quanh và cho thêm than trấu và phân bò đã mục. Chúng em lớn nhanh như thổi và phát triển thành một bụi khá lớn.

Riêng cô chủ em đã học được một bài học, cô chiêm nghiệm rằng lan có nhiều loại: loại mọc trên cây cần phải trồng cho thoáng đãng, tưới ít nước và phân bón. Mỗi giống lan đòi hỏi một môi trường sinh sống khác nhau chứ không thể cá mè một lứa được. Bây giờ cô đã biết rằng: chị Ngọc Điểm phải treo ở chỗ thoáng đãng, tưới nhiều nhưng không thể trồng trong chậu được, còn những loài lan đất chúng em cũng không thể chịu cảnh sũng nước được. Đó là bài học nhập tâm cho những người muốn trồng loài hoa chúng em.

Tới đây, chắc hẳn bạn đọc cũng chưa hiểu và thông cảm khi em nói tại sao loài người lại là kẻ thù của lan. Thực đó! em phép em được kể rõ tội trạng như sau:

- Ai đã đốn rừng, chặt cây làm chúng em mất nơi nương tựa?
- Ai đốt rừng làm chúng em chết cháy, chết ngạt?
- Ai bóc chúng em ra khỏi đời sống thiên nhiên?
- Ai đẩy ả chúng em và bán chúng em như mớ rơm mớ rạ?
- Ai đã giết chúng em vì sự ngu muội của mình?

Cúi xin loài người hãy rộng lòng tha thứ cho lời nói trung thực của chúng em. Xin hãy ra tay cứu vớt những loài lan vô tội, thoát khỏi những thảm trạng kể trên. Xin hãy để bọn chúng em tô điểm và làm đẹp cho vạn vật và cho đời sống của chúng ta.

Muôn vàn cảm tạ đại ân đại đức của quý vị.

Nguyễn Kim Lan